

SKRIFTLIGHED

FAVRSKOVGYMNASIUM

FORDYBELSE OG FÆLLESSKAB, FAGLIG OG MENNESKELIG UDVIKLING

Hvorfor arbejde med skriftlighed i gymnasiet?

Når du skriver i gymnasiet, skriver du først og fremmest for at lære. For at blive klogere. For at blive bedre til at skrive. Skrivning strukturerer dit arbejde, din viden og dine tanker, så skrivning gør dig dygtigere til fagene generelt. Samtidig skriver du selvfølgelig for at blive endnu bedre til at skrive.

Det kræver, at dit arbejde er så ambitiøst, at du også kommer til at lave fejl, og det kræver, at din lærer finder nye udfordringer til dig, når du har mestret det, som du allerede har arbejdet med. Når du træner din skriftlighed, handler det med andre ord om, at du skal yde dit ypperste med det formål at opdage dine fejl og mangler, rette op på dem, nå målene og få nye udfordringer. Man kan sige, at det at lære at skrive ikke er så meget anderledes end at lære at spille et instrument eller dyrke en sportsgren. Det kræver arbejde, men det kan sagtens være sjovt samtidig – og pludselig opdager du nye sider af både stoffet og dine evner til at formidle din viden og indsigt.

Ligesom man ikke kan blive bedre til at spille klaver af at sende sin søster til klavertimer, eller blive bedre til at spille håndbold ved at ens kammerat træner, kan man heller ikke blive bedre i gymnasiet hvis man ikke selv arbejder. Det er derfor en selvfølge, at de opgaver, du afleverer, skal være dine egne, og at det arbejde, som ligger til grund for dem, skal være dit eget.

Fordi du udvikler dig som skribent igennem dit arbejde med skriftlighed, kalder vi processen for **”formativ”** (se faktaboks).

Hvordan arbejder du skriftligt?

Skriftlighed kan være mange ting. I forbindelse med skriftligt arbejde vil du opleve at arbejde i mange forskellige genrer og mange forskellige medier. Valget af genre og medie vil afhænge af, hvad der skal øves, og hvad målet er.

Du vil naturligvis komme til at arbejde med skriftlige afleveringsopgaver, som meget ofte vil være knyttet direkte sammen med det, som I arbejder med i timerne. Opgaverne kan fx dreje sig om at vise faglig viden og forståelse, ved at du besvarer nogle spørgsmål, samtidig med at du tænker på formidlingen, altså at du skal tage læseren i hånden, så læseren kan følge din tankegang. Men opgaverne kan også være af mere undersøgende eller kreativ art, for faglighed kan med fordel udtrykkes og formidles på mange forskellige måder.

I timerne vil du også opleve, at det skriftlige fylder noget. Du vil opleve skriveøvelser undervejs i timen for at skrive en faglig forståelse frem, og du vil komme til at arbejde med skrivning både i starten og afslutningen af en time – enten for at lukke den faglige forståelse op eller for at konkludere.

Du vil komme til at læse og forholde dig til andres skriftlige arbejder, for man lærer enormt meget af hinanden – og af at se sit eget arbejde spejlet i andres arbejde.

Rammer om dit skriftlige arbejde

Det er vigtigt at bruge tid på at arbejde med det skriftlige. Derfor er det vigtigt med en jævn og forudsigelig struktur. Her på Favrskov Gymnasium bestræber vi os på at planlægge dine afleveringer, så du har en nogenlunde jævn belastning hen over ugerne. Samtidig lægger vi vægt på, at større afleveringsopgaver gives for i god tid, så du har tid til at arbejde ordentligt med dem i en hverdag, der ofte kan være presset af andre lektier, fritidsarbejde, sport mv.

I det hele taget kræver livet som gymnasieelev planlægning. Vi gør det bedste, vi kan, for at give dig gode vilkår for den planlægning, men en del hviler også på dig selv. Sørg for at have en kalender (papir eller elektronisk), som du kan bruge til at strukturere din tid.

Dit skriftlige arbejde er del af en proces, hvor den evaluering, du har fået tidligere, skal inddrages i dit arbejde med næste opgave. Derfor anser vi det også for vigtigt, at du får dine opgaver evalueret, inden du skal bruge evalueringen i arbejdet med din næste opgave. Og husk, at evaluering ikke betyder, at du blot får en karakter som et udtryk for din præstation, men at du sammen med din lærer og dine kammerater arbejder på at finde frem til det, der kan udvikle dig og gøre dig endnu bedre til det skriftlige.

Det kræver også noget af dig. For en nødvendig betingelse for, at du kan få en nyttig evaluering rettidigt, er selv sagt, at du også har afleveret dit arbejde rettidigt.

Lidt om rettelser

Når en lærer evaluerer dit arbejde, vil læreren fokusere på det, der kan gøre dig bedre, og på at give dig en evaluering, som du kan rumme og bruge i arbejdet med din næste opgave. Engang talte man meget om, at opgaver skulle rettes. Rettelser kan spille en konstruktiv rolle i evalueringen af dit arbejde, men rettelser er ikke målet i sig selv, og ofte vil du opleve i højere grad at få markeringer og kommentarer end egentlige rettelser.

Faktisk er det bedst, hvis du selv – med læreres eller dine kammeraters hjælp – opdager dine fejl, selv noterer dig, hvad der gik galt – og hvorfor – og i sidste ende selv retter fejlene. Spørg nysgerrigt til rettelser, markeringer og kommentarer, som du ikke forstår. Samtidig er det vigtigt, at rettelser og markeringer er tilpasset dit niveau og dine mål. Du vil for eksempel sagtens kunne opleve

- at kun nogle bestemte fejl rettes
- at kun udvalgte eksempler på fejl rettes
- at fejl ikke rettes, men kun markeres
- at noget markeres eller rettes hos dig, men ikke hos andre på holdet (eller omvendt)
- at evalueringen og opfølgningen på den drages med ind i lektionerne
- at du selv skal arbejde videre med en opgave, efter du har afleveret den og fået en evaluering af den

Husk, at enhver form for rettelser, markeringer eller kommentarer altid er en hjælpende hånd til dig, så du kan komme videre i din udvikling.

FAKTABOKS

Formativ og summativ evaluering

I gymnasiet bliver dit faglige niveau evalueret på to måder og med to formål:

Formativ evaluering

Vi taler om formativ evaluering, når evalueringens mål er udvikle dine evner yderligere. Nogle gange bruges karakterer til dette formål, men ofte vil formativ evaluering foregå uden brug af karakterer. For at formativ evaluering kan fungere optimalt, skal du have en fornemmelse af de faglige mål, af hvor du står i forhold til de mål, og hvad dit næste skridt skal være.

Det betyder, at du ikke skal betragte rettelser, markeringer og kommentarer i din skriftlige besvarelse som fortidsrettelser, men som fremtidsrettelser.

I stedet for at kigge langt, måske endda forgæves, efter en karakter til slut i din aflevering, er det langt vigtigere, at du lægger mærke til, om du har nået de mål, som du og din lærer har sat op for dig. For at bruge sportsmetaforikken igen: lad være med at kigge efter stillingen i tabellen, men fokusér på at tage én kamp ad gangen!

Summativ evaluering

Vi taler om summativ evaluering, når evalueringens mål er at give dig og andre, fx en kommende uddannelsesinstitution, en præcis vurdering af dit niveau. Summativ evaluering forekommer særligt i forbindelse med afsluttende årskarakterer og eksamen.

FAKTABOKS

3 x F

Feedup

Den del af formativ evaluering som handler om målsætning, standarder og kvaliteter. Her drejer det sig om, at du får en klar viden om, hvor du helt overordnet skal hen. Læreren kan give feedup på flere måder. Det kan være, at læreren gennemgår gode eksempler eller gode opgavebesvarelser. Men du vil også opleve, at uddybende forklaringer, tjek-liste, skabeloner mv. vil spille en rolle i arbejdet med feedup. Det, der er vigtigt, er, at du og din lærer har samme forståelse af, hvad kvalitet betyder, og hvad målet derfor er i den aktuelle opgaves sammenhæng.

Feedback

Den del af formativ evaluering, som handler om, at læreren tydeliggør over for dig, hvad du allerede mestrer. Det er vigtigt for dig at vide, hvad du allerede kan, så du kan bevæge dig videre herfra.

Feedforward

Den del af formativ evaluering som handler om dit næste skridt. Feedforward kan dels være handlingsorienteret, dels være målorienteret. I en handlingsorienteret feedforward kan læreren for eksempel fokusere på bedre forarbejde og materialebehandling, på grundigere korrekturlæsning, på brug af ordbog eller på inddragelse af klassenoter og lærebog. Målorienteret feedforward hjælper dig med at fokusere på næste mål ved at trække på din viden om, hvad det overordnede mål er, altså på feedup. Her vil princippet ofte være: det kan godt være, at det er svært, men det er muligt!

FAVRSKOVGYMNASIUM

Ellemosevej 30 · 8370 Hadsten · Telefon 87 61 24 00
www.favrskov-gym.dk